Evropski parlament
2024-2029

Odbor za zunanje zadeve

2025/2164(INI)

10.9.2025

OSNUTEK POROČILA

o izvajanju skupne zunanje in varnostne politike – letno poročilo za leto 2025 (2025/2164(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalec: David McAllister

VSEBINA

Stran

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA 3

OBRAZLOŽITEV 8

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o izvajanju skupne zunanje in varnostne politike – letno poročilo za leto 2025

(2025/2164(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in zlasti členov 14, 16, 21, 24, 36 in 41,

– ob upoštevanju poročila visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 25. junija 2025 z naslovom „Common Foreign and Security Policy Report – Our priorities in 2025 (Skupno poročilo o zunanji in varnostni politiki – naše prednostne naloge v letu 2025)“,

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A10-0000/2025),

A. ker so med glavnimi cilji skupne zunanje in varnostne politike EU ohranjanje miru, krepitev mednarodne varnosti in spodbujanje mednarodnega sodelovanja ter spodbujanje demokracije, pravne države in spoštovanja človekovih pravic;

B. ker nekatere zgodovinske sile in sile v vzponu kažejo zapletene vzorce vedenja, ki segajo od tesnega sodelovanja do sektorskih spopadov; ker EU v sedanjih geopolitičnih razmerah v nekaterih primerih nima druge izbire, kot da se odloči za sporazume, ki temeljijo na transakcijah;

.

1. se strinja s pomisleki, ki jih v svojem poročilu navaja podpredsednica Komisije/visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, in je zaskrbljen zaradi hitrih geopolitičnih sprememb, ki so posledica velikih vojaških, političnih in gospodarskih pritiskov s strani avtoritarnih sil; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je mednarodni sistem vse bolj multipolaren in vse manj multilateralen, konkurenca nadomešča sodelovanje in trgovino, naložbeni, informacijski in migracijski tokovi pa se vse pogosteje uporabljajo kot orožje; opozarja, da takšna razdrobljenost ogroža naše strateške interese, varnost, blaginjo in enotnost ter zahteva mobilizacijo naših regionalnih in globalnih partnerstev in zavezništev;

2. v zvezi s tem poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj razvija v prihodnost usmerjeno skupno zunanjo in varnostno politiko, ki bo uresničevala cilje, orisane v naslednjih odstavkih;

Oblikovanje na pravilih temelječega mednarodnega reda, ki ga zagovarjamo

3. izpostavlja, da na pravilih temelječi mednarodni red varuje suverenost in celovitost držav, omogoča miroljubno reševanje sporov in zagotavlja, da se oblast podreja zakonom in ne sili; je zakrbljen, ker je na pravilih temelječi mednarodni red pod pritiskom, kakršnega še ni bilo, zaradi notranjega spodkopavanja in zunanjih napadov; opozarja, da bi njegovo uničenje vodilo v nestabilnost in konflikte po vsem svetu, kar bi

oslabilo našo lastno varnost in blaginjo;

4. poudarja, da je nezakonita in neupravičena vojaška agresija Rusije proti Ukrajini najhujši napad na evropski mir po drugi svetovni vojni; opominja, da mora ruska agresija propasti in s tem pokazati, da sila ne more prevladati nad zakoni, ter odvračati vse ostale od tega, da bi poskušali spreminjati meje z vojaškimi sredstvi; zato zahteva takojšnjo in brezpogojno prekinitev ognja, umik Rusije iz Ukrajine in vrnitev vseh otrok, ki jih je Rusija nezakonito ugrabila;

5. poudarja, da mora mirovni sporazum nujno vsebovati trdna varnostna jamstva za Ukrajino, da ga mora izpogajati njeno izvoljeno vodstvo in da mora imeti podporo ukrajinskega ljudstva; svari pred neiskrenimi predlogi Rusije, katerih pravi cilj je podaljševanje vojne, in opozarja, da bi naseljevanje, ki bi ga vsilila Rusija, ali nagrajevanje njene agresije resno ogrozilo evropsko varnost;

6. poziva Komisijo, naj dejavno podpira mednarodne pravosodne mehanizme in zagotovi odgovornost za vojne zločine in zločine agresije; poziva Komisijo, naj predlaga zakonodajo, ki bo zamrznjeno rusko premoženje na tujem uporabila za obnovo Ukrajine;

7. poudarja, da ruska agresija destabilizira vzhodno sosedstvo EU, to nasilje pa pušča posledice tudi na Zahodnem Balkanu;

8. ponovno poudarja, da morajo biti EU in vse njene države članice zgled pri zaščiti suverenosti in mednarodnega prava; poudarja, da sta verodostojnost Unije in zmožnost zaščite svojih državljanov in najpomembnejših interesov odvisni od zavezanosti svojim ustanovnim načelom, kot so demokracija, načelo pravne države in človekovo dostojanstvo;

9. izraža globoko zaskrbljenost zaradi trenutnega stanja humanitarnih norm in neupoštevanja mednarodnega prava na področju zaščite civilistov v okviru dolgotrajnih konfliktov na Bližnjem vzhodu; ponovno potrjuje zavezanost EU obstoju in varnosti Države Izrael in izpostavlja njeno pravico do obrambe ob polnem spoštovanju mednarodnega prava; poziva k izvajanju verodostojnega političnega procesa, katerega cilj bo uresničitev rešitve dveh držav na podlagi meja iz leta 1967 in Jeruzalema kot skupne prestolnice;

10. potrjuje ključno vlogo multilateralnih organizacij in regionalnih forumov kot nepogrešljivih platform za reševanje sporov in globalno upravljanje; opozarja, da „minilateralne“ oblike sodelovanja tvegajo vse večjo razdrobljenost svetovnih norm in od EU zahtevajo, da išče ravnovesje v široki in vključujoči zasnovi multilateralizma v tesnem sodelovanju s podobno mislečimi partnerji; poziva Komisijo in podpredsednico/visoko predstavnico, naj začneta izvajati multilateralne pobude, ki bodo trdno zasidrane v svetovnih pravilih, da bi zagotovili evropsko varnost in blaginjo;

11. poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj v tesnem sodelovanju z državami članicami spodbuja učinkovit in trden demokratični diskurz za boj proti pritisku avtokratizma; spodbuja večje naložbe v strateško komuniciranje in boj proti tujemu vmešavanju in manipuliranju z informacijami;

12. spodbuja letne strateške preglede groženj na pravilih temelječemu mednarodnemu redu,

ki jih usklajuje Evropska služba za zunanje delovanje, sledijo pa naj jim aktivni ukrepi za preprečevanje nadaljnjega spodkopavanja multilateralnih norm;

Spodbujanje sodelovanja na podlagi skupnih interesov

13. potrjuje, da zunanje delovanje EU zahteva verodostojno sodelovanje, ki temelji na vrednotah; vendar vztraja, da zanašanje zgolj na normativno silo ne zadostuje; podpira odločnejše uresničevanje strateških ciljev EU ob hkratnem izkoriščanju partnerstev in zavezništev, ki temeljijo na skupnih interesih;

14. spodbuja podpredsednico/visoko predstavnico, naj si prizadeva za prilagojene politike, ki bodo upoštevale pričakovanja držav članic in partnerskih držav, ter naj hitro doseže politične dogovore, s katerimi bo EU postala zanesljiva strateška opora;

15. poudarja, da je trdno čezatlantsko partnerstvo z Združenimi državami Amerike in Kanado v okviru Nata še vedno nepogrešljivo in ostaja jedro naše evropske varnostne strukture; spominja, da mora EU sama postati močnejša in zmogljivejša, če želi biti močna čezatlantska partnerica, zlasti zadevajoč lastno obrambo in varnost; priznava, da so začele ZDA uporabljati bolj transakcijski pristop k multilateralizmu in evropski varnosti; v zvezi s tem poudarja, da si morajo EU in njene države članice nujno prizadevati za strateško avtonomijo ter vlagati v verodostojne in zadostne obrambne zmogljivosti; pozdravlja poglobljeno sodelovanje s Kanado in drugimi podobno mislečimi partnerji za zaščito skupnih demokratičnih vrednot in svetovne stabilnosti;

16. hvali močno in konstruktivno partnerstvo z Združenim kraljestvom; pozdravlja skupno izjavo voditeljev Združenega kraljestva in EU z dne 19. maja 2025 po vrhu Združenega kraljestva in EU 2025, v kateri so opisali strukturiran dialog o zunanji in varnostni politiki; poziva, naj se začne hitro izvajati;

17. hvali tesne odnose z zahodnoevropskimi državami, ki niso članice EU, in njihovo tesno sodelovanje pri zunanjem delovanju EU;

18. poudarja strateški pomen Zahodnega Balkana ter podpira verodostojno politično in varnostno sodelovanje na poti teh držav k vključitvi v EU, ki temelji na dosežkih; poudarja, da je prihodnost Zahodnega Balkana, Ukrajine in Moldavije v EU;

19. poudarja, da sta strateška vloga Turčije kot članice Nata in njeno sodelovanje z EU osrednjega pomena za evropsko stabilnost in varnost; izraža globoko zaskrbljenost zaradi nazadovanja demokracije v Turčiji; poziva k takojšnji izpustitvi opozicijskega voditelja Ekrema İmamoğluja;

20. izpostavlja strateški pomen južnega Kavkaza; obsoja avtoritarne težnje gruzijske vlade; poziva Gruzijo, naj se vrne na pot proti EU; podpira mirovni sporazum med Armenijo in Azerbajdžanom iz avgusta 2025;

21. poudarja, da je nujno treba povečati politično in gospodarsko prisotnost EU v Srednji Aziji;

22. poudarja, da je treba okrepiti in poglobiti sodelovanje EU z zalivskimi državami na področju migracij, digitalne preobrazbe, varnosti in zelenega prehoda;

23. ponovno poudarja, da je mirna, stabilna in na pravilih temelječa indijsko-pacifiška

regija v velikem interesu Evrope; spodbuja vzpostavitev tesnejših vezi v okviru SZVP s podobno mislečimi partnerji, zlasti Avstralijo, Novo Zelandijo, Južno Korejo in Japonsko;

24. meni, da so pospešena militarizacija Kitajske ter njena vojaška in politična partnerstva z Rusijo in Severno Korejo ključni geopolitični izziv 21. stoletja; poudarja, da mora EU sprejeti večrazsežnostno strategijo, ki bo združevala načelno diplomacijo, namenjeno spoštovanju mednarodnega prava, z gospodarskim sodelovanjem, ki bo varovalno naše interese;

25. ugotavlja, da so geopolitični izzivi okrepili skupne interese EU in Indije; podpira vrh EU-Indija za začetek nove strateške agende;

26. poziva podpredsednico/visoko predstavnico in države članice, naj se osredotočijo na razvoj močnejših dvostranskih partnerstev s podobno mislečimi afriškimi državami, ki bodo temeljila na načelu „več za več“, obenem pa spoštujejo univerzalne vrednote človekovih pravic in demokracije; obžaluje demokratično nazadovanje v številnih afriških državah;

27. poudarja, da je treba poglobiti sodelovanje EU s podobno mislečimi državami v Latinski Ameriki in Karibih;

28. izpostavlja vse večji geostrateški pomen Arktike in ponovno poudarja, da EU potrebuje skladno in posodobljeno politiko za Arktiko;

29. poziva Komisijo in ESZD, naj okrepita strukturirano sodelovanje z regionalnimi organizacijami, vključno z Združenjem držav jugovzhodne Azije, Afriško unijo, Skupnostjo latinskoameriških in karibskih držav ter Svetom za sodelovanje v Zalivu, da bi razvili vključujoče regionalne varnostne strukture in uskladili multilateralne politične odzive;

Oblikovanje stališč, od katerih ne odstopamo in o katerih ne more biti pogajanj

30. ponovno poudarja, da je zunanje delovanje EU nepreklicno povezano z vrednotami in načeli iz členov 2, 3(5) in 21 PEU;

31. spominja, da je verodostojnost EU odvisna od njene sposobnosti odločnega ukrepanja pri zaščiti svojih državljanov in svojih interesov; poudarja, da bi bilo treba dosledno sporočati, kje je prag, ki vodi k odločnemu ukrepanju, kar mora vključevati tudi nedvoumne odzive na hude kršitve človekovih pravic; podpira razširitev režima sankcij EU zoper kršitelje človekovih pravic po vzoru Magnickega, da bi zajeli sistemsko zatiranje in korupcijo;

32. spodbuja tesnejše usklajevanje s skupino G7 in drugimi demokratičnimi partnerji, da bi uskladili odzive na kršitve svetovnih norm;

33. poziva, da bi bilo treba nameniti več pozornosti preganjanju verskih manjšin, zajemši kristjane; poziva k vključitvi varstva verske svobode v zunanje delovanje EU;

34. poziva ESZD in Komisijo, naj razvijeta merila za oceno učinka sankcij EU in v zvezi s tem redno obveščata Evropski parlament;

Povečanje učinka zunanjega delovanja EU, ki ga dosegamo

35. obžaluje, da globalna prepoznavnost in politični vpliv EU pogosto ne dosegata njenega finančnega in diplomatskega prispevka;

36. poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj predlaga skladno in strateško komunikacijsko strategijo, ki bo poudarila koristi zunanjega delovanja EU in podprla cilje EU; spodbuja ESZD, naj okrepi politično prisotnost EU v naših partnerskih državah in poskrbi, da bo naše zunanje delovanje bolj vidno javnosti v teh državah;

37. poziva k večjemu zbliževanju med diplomatskimi službami EU in držav članic, da bi povečali sinergije med nacionalnimi blagovnimi znamkami in sporočili EU, v skladu s pristopom „Ekipa Evropa“;

38. izpostavlja, da je zaradi proračunskih omejitev močno ovirano povečanje prepoznavnosti in učinka zunanjega delovanja EU; poziva Komisijo in ESZD, naj izvedeta dejanski pregled prednostnih nalog in ugotovita, kje lahko zunanje delovanje EU prinese največjo politično in strateško korist;

39. poudarja strateški potencial pobude Global Gateway za povečanje prisotnosti in prepoznavnosti EU po vsem svetu; pozdravlja dejstvo, da je Komisija dala prednost izvajanju teh projektov;

40. želi spomniti, da ima Evropski parlament posebno vlogo pri dopolnjevanju prepoznavnosti in učinka zunanjega delovanja EU, s čimer dopolnjuje prizadevanja diplomatskih služb EU in držav članic;

41. želi spomniti, da je izvajanje proračunske funkcije Evropskega parlamenta neločljivo povezano z njegovo funkcijo demokratičnega nadzora in posvetovanja;

42. meni, da je potreben strožji parlamentarni nadzor nad zunanjim delovanjem EU, vključno z rednim dostopom do zaupnih informacij in strukturiranih dialogov;

43. poudarja, da je za vsako zgoraj omenjeno vprašanje potreben ustrezen pisni odziv podpredsednice/visoke predstavnice;

°

° °

44. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Evropskemu svetu, Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter vladam in parlamentom držav članic.

OBRAZLOŽITEV

Odbor za zunanje zadeve vsako leto pripravi resolucijo o izvajanju skupne zunanje in varnostne politike kot odziv na poročilo visoke predstavnice Unije za zunanjo in varnostno politiko Evropskemu parlamentu. V resoluciji so ocenjeni napredek in izzivi SZVP, kar predstavlja glavni del prispevka Evropskega parlamenta k oblikovanju zunanjega delovanja EU. Še posebej velik pomen nosi glede na okrepljene nadzorne pristojnosti, ki jih ima Evropski parlament v skladu z Lizbonsko pogodbo.

To poročilo podrobneje opisuje ključne strateške prednostne naloge, ki oblikujejo prihodnjo usmeritev SZVP, in zagotavlja jasne smernice za izvršne organe EU. Poudarja v prihodnost usmerjen pristop, ki ga izkazuje več temeljnih načel, na katerih bi po mnenju Parlamenta morala temeljiti SZVP:

a. oblikovanje na pravilih temelječega mednarodnega reda, ki ga zagovarjamo;

b. spodbujanje sodelovanja na podlagi skupnih interesov;

c. oblikovanje stališč, od katerih ne odstopamo in o katerih ne more biti pogajanj;

d. povečanje učinka zunanjega delovanja EU, ki ga dosegamo.

Poročilo podrobno opisuje vsako od zgoraj naštetih prednostnih nalog.